

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

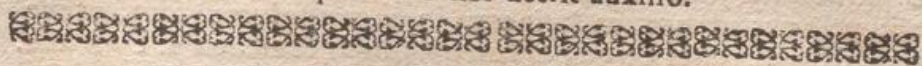
Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus XXXIV. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

ipsis necessaria deesse patiatur. Quare si verum Dei servum & Nazaraum agis, noli quærere: quid manducabimus? aut quid bibemus? aut quò operiemur &c.? scit enim Pater & Herus tuus coelestis, quò indigeas, & sciens nunquam suò tibi deerit auxiliò.

FASCICULUS XXXIV.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 16. 17. & 18. lib. Judicum, in quibus describitur jactura fortitudinis Samsonica ex septem crinibus abscissis orta & secuta mors. Idololum Miche ablatum à Danitis. Expugnatio Urbis Lais.

Considera I. **L**ibidinem carnalem non tantùm spiritui (ut præceden- N.231. tia docere) sed ipsi quoque corpori & carni esse summè nocivam. Testatur enim S. Scriptura c. 16. Samsonem stupendæ fortitudinis hominem, dum cubaret in sinu Dalila, quam perditè amaverat, adèò suis defecisse viribùs, ut ad mortem usque lassatus esse videretur. Et hinc S. Ambros. lib. 6. Epist. 47. ad Sabin. Voluptatem serpenti comparans cit: *venenum in dentibus habet, quibus unusquisque sese eviscerat luxuriosus.* S. Cyrillus his deliciis addictos viperis assimilat, hunc ingeniosum afferens apologum. Furibundæ Viperæ ad coitum properanti castus elephas obviam factus quæsit ex ea dicens: quò sic effrenatò passu properas? cui illa: anhelo ad venereæ suavitatis gaudium. Hòc auditò elephas ejus lethifera fallaciæ compassus dixit. scio certè, quòd furibunda luxuria oculis careat, non valens videre, quò ruat, nempe ad occasum amarissimæ vitæ tendis: quid enim coitus, nisi deliciosa pernicies, mors latens venenositas blandiens? & hèrele aptiori similitudine, quàm hâc ad propositum alludere non potuisset ingeniosus iste Doctor; Voluptatem enim, quam vipera in concipiendo foetu accipit, in pariendo occidit, dum ruptis visceribus proles oritur, & mater moritur. Ecclesia catholica sollicita filiorum suorum parens ad coercendam fatalem libidi-

bidinem, quæ maximè Bacchanalium tempore ardet, dum Baccho & Cereri immoderatiùs litari à Christianis solet, cineres capitibus jubet imponi, sub præscripta hac formula: *Memento homo, quia pulvis es, & in pulverem reverteris.* Ut sic doceat: carnales homines præ cunctis aliis velocius ad mortem & cineres, in quos resolvendi sunt, prope-rare. Quare etiam de quibusdam libidinosis Hæreticis 2. Epist. c. 2. v. 1. asserit S. Petrus: *superinducentes, sibi celerem perditionem &c.* Diabo-lus namque instar Philistinorum se gerit erga illos, utens luxuriã tan-quam *Dalila*, quæ corporis vires ceu capillos Samsonis abscindat, & in malo penitens excæcatorum peccatorum funibus trahat matu-rè ad carcerem sepulchri, animæ æternis pœnis illusus. Quare ò Christiane Lector! si longioris vitæ amore teneris, summò odiò prosequere brevissimam illam & fœdissimam carnis voluptatem.

N. 232.

Considera 2. Omnes Christianos iisdem verbis, quibus cap. 19. v. 9. & 10. Quinque exploratores in terram *Lais* præmissi, & inde re-ducēs socios suos excitârunt, ab Angelis custodibus per Sanctas in-spirationes excitari. *Surgite, inquit illi, & ascendemus ad eos: vidimus enim terram valde opulentam & uberem nolite negligere, nolite cessare. eam & possideamus eam. Intrabimus ad securos in Regionem latissimam, tradetque Dominus locum, in quo nullius rei erit penuria &c.* Ipse gentium Apосто-lus exploratoris instar admirabilî raptu in hunc locum missus, retu-lit 1. Corinth. 3. *oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ preparavit Deus iis, qui diligunt illum.* Mater Virginea, de qua cantic. 4. dicitur: *emissiones tuæ Paradisus &c.* & quæ juncta mag-ni nominis Doctores revelatâ facie vidit Deum, non parum se cre-didit explicandæ satis beatitudini, istis tantum usa verbis Lucæ 1. *esurientes implevit bonis;* quæ verba expendens Hugo Card. ait: *non di-citur, quibus bonis, ut intelligatur omnibus bonis gratia & gloria & spiritualis intelligentia &c.* fuere nonnulli, qui cœlestem gloriam adumbraturi, pingebant corpus, cœlum referens radiantibus stellis, Sole, Lunâ & innumeris ornamentis instructum, annexò lemate: *pulchriora latent.* Latet sanè illa civitas, quam apocalypticus Joannes vidit in quadro positam, cujus structura muri ex lapide Jaspide, ipsa verò aurum mundum &c. latet tanta Voluptas, quæ omnem exsuperat intelle-ctum hominis, sermonem omnem infinities transcendit: adeò, ut stupore attonitus exclamet Vates regius: *ò quam magna est multitudo dulcedinis tuæ, quam abscondisti timentibus te, & hæc dulcedo excludit om-nem*

mnem rerum vicissitudinem, omnes inimicorum insidias, omnem
 mali timorem. latet satiety sine ullo fastidio in beatis reperienda,
 prout sanctus testatur Greg. M. lib. 18. moral. c. 28. scribens: *desi-*
derant sine labore, quia desiderium satiety comitatur: & satiantur sine fa-
stidio quia ipsa satiety ex desiderio semper accenditur. Regina Saba ad
 Salomonis regiam profecta, vidit rara, audivit stupenda, qui-
 bûs tamen omnibûs non adeo fuit inescata, ut Aulam illam in per-
 petuam sibi eligeret sedem: sed quasi ad nauseam satura deliciis
 Salomonicis, domum cum servis suis rediit. At in cœlo invenire
 est eam rerum mirabilium varietatem, quæ dum satiety nequit, suas
 incolas sibi quasi agglutinat, ut nec velnit, nec possint aliò migrare.
 Latet stabilis felicitas, & hinc S. Joannes Apoc. 7. vidit beatos *stantes*
ante Thronum Dei & in conspectu agni. S. Rombertus Bremensis Episcopus
 cum insignem Victoriam contra Nortmannos precibûs suis velut al-
 ter Moyles impetrasset, id effecit, ut deinceps locus ille, in quo pre-
 ces fuderat, semper vernaret, cespite virenti ridens. Ita Sur. 4. Febr.
 in vita talis terra Cœlum est, semper virens, stabiliqûe felicitate beata.
 Prout Sancta Virgo & Martyr Dorothea objecit Tyranno dicens: *Spon-*
sus meus me invitat: imus enim per hasce pœnas breves & exiles ad Paradisum de-
liciarum, ubi sunt poma miræ pulchritudinis, rosa, lilia & flores innumeri, qui
nunquam marcescunt, idqûe comprobavit miraculò, mittens derisori suo
 Theophilo Scribæ per Angelum flores & poma speciosissima, recen-
 tissima mediâ ferè hyeme. Latens demum ea omnia, quæ pulcher-
 rimis verbis S. Anselmus in suo prologo c. 25. detegit scribens:
ibi est, ibi est, quidquid amatis, quidquid desideratis. Si delectat pulchritu-
 do? fulgebant Justi sicut sol. Si velocitas aut fortitudo, aut libera-
 tas corporis, cui nihil obistere possit? erunt similes Angelis Dei: quia
 seminatur corpus animale, & surget corpus spirituale, potestate uti-
 que non natura. Si longa & salubris vita? ibi sana est æternitas & æterna
 fanitas: quia Justi in perpetuum vivent, & salus Justorum à Domino. Si
 satiety? satietybuntur, cum apparuerit gloria Dei. Si melodia? ibi An-
 gelorum Chori concinunt sine fine Deo. Si quælibet munda non im-
 munda Voluptas? torrente Voluptatis potabit eos Deus. Si sapientia?
 ipsa Dei sapientia ostendit eis se ipsam. Si amicitia? diligunt Deum plus-
 quam se ipsos, & invicem tanquam se ipsos, & Deus illos plusquam illi se
 ipsos: quia illi illum, & invicem per illum & ille se, & illos per se ipsum.
 Hæc & pluraper longû Apfel. Ego verò ò Christ. Lector coronidis locò
 S s 3
 excla-

exclamo: eamus & possideamus terram hanc, auferamus cum *Danitis* sculptilia, *Idola*, & *conflatilia* pectoris nostri, inordinatum videlicet ad bona terrena amorem. Non acquiescamus carni nostræ, quæ v. 24. citati capit. cum *Micha* post nos vociferatur: *Deos meos, quos mihi feci, tulistis.* Sed cum sexcentis illis fortissimis *Judæorum* viris currentes per viam Mandatorum Dei ascendamus cœlestem *Lais*, ibi ut refert *S. Scriptura* v. 27. capit. cit. venturi ad *Populum quiescentem & securum.*

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 19. lib. Judicum, in quo describitur Iter Levitæ cum uxore sua, Gabaonitarum in eos duritia & nefanda libido exercita in uxorem Levitæ.

N. 233. Considera : **Q**UOD Dæmon homines, è domo peccati per veram pœnitentiam ad Deum profecturos, iisdem verbis alloquatur, quibus utitur *S. Scriptura* capite v. 6. *Quæso te, ut hodie hic maneat, & v. 9. mane apud me etiam hodie, & duc letum diem, & cras proficisceris,* de mercatore quodam legitur: quod *Tabernæ* suæ majusculis litteris inscribi jussit: *Hodie in loco hoc nil creditò venditur. sed cras.* Factum inde, nunquam tempus adventasse, quò emptores aliquid creditò acceperint, eandem *Scripturam* singulis diebus videre jussi. *Pari pròh dolor!* astutiâ miseris peccatoribus illud *Diabolus* hodiernum tantummodo diem sibi impendi petit, crastinum pœnitentiæ dari concedens. Verùm cum eadem verba quotidie repetat, oritur inde: nunquam illucescere illum pœnitentiæ locandum diem, ut quò eos diutius remoretur, eò majori jure eos possideat; crescunt enim catenæ, de quibus asserit *Ecclesia*: delictorum catena constringitur. Quod ipsum pulchrò simili declarat *S. Bonav. tom. 6. in Diæt. salut. tit. 1. c. 2. inquit: Peccatum est sicut rete, & sicut Virga inviscata: nam sicut piscis in retibus se agitandò amplius involvit, & avis plus ambulans per Virgam inviscatam fortius se capit, sic peccator magis elongatur à Deo, & strictius illaqueatur à Diabolo, quia de tali dicitur: tenebitur planta ejus laqueis.* *Joannes de Villa nova* refert: existisse quendam sceneratorem, crebrò à confessorio suo admonitum, ageret Pœnitentiam injustè retenta suis rediturus Dominis. Ad quæ verba identidem respondere auditus sit: *benè, faciam adhuc.* Sed his nondum satur *Sacerdos*, dum monitum dupli-

duplicat, videt ocius peccatorem quasi mortuum ante se corruere, & nonnihil sibi denuò redditum, dum iterum ad pœnitentiam dispo-
 nere nititur, clamat æger: *ò pœnitentia ubi-es? pœnitere non valeo hoc judi-*
cante justò Judice, quia dum facere pœnitentiam potui, non volui. Aliud non
 minus horrendum in vita Thomæ Mori legitur exemplum. Rogā-
 bant amici peramicè hominem, gravissimis peccatis obnoxium, ut
 maturâ pœnitentiâ saluti consuleret. Sed responsò tulère; se tribùs
 unicis verbulis clementiam Dei eò tempore expugnaturum, quò in-
 stare sibi mortem sentiret. Sed ò vesana peccatoris fiducia! quàm
 aleâ inversâ sors cadit: cùm enim equo insidens transit pontem,
 equus improvidum pedem saxo impingens cadit, & una secum
 fessorem Herum aquis immergit. Tam miserandò lapsu præceptus
 actus peccator, ubi extremum cernit vitæ periculum, & mortem cer-
 tò certius subeundam, omnî conatu in tria verba resolvit linguam.
 Sed quænam ista? nunquid cum regio auditus. Vate suspirare. *Mise-*
rere mei Deus? vel tibi soli peccavi? aut cum publicano: Deus propitius esto?
 ò quàm longè à talibus diversa maledicò ore spumat, nil aliud audi-
 tus clamare: quàm: *rapiat omnia Damon.* Ita miserrimum homuncio-
 nem in fatali versantem lucta destituit memoria. *Justò Dei judicò fit,*
 meritò dicam cum Innocentio III. Serm. 2. de advent. *ut quia cùm*
potest homo converti & non vult: cùm fortè converti non possit: tunc enim secu-
rum est homini pœnitere, cùm potest ipse peccare. Hinc ò Christiane Lector!
 si per lethalem culpam è domo gratiæ abiisti, ocius ad eandem per
 pœnitentiæ ostium redeas. en! Christus instar *Senis illius, Levitam in*
platea publica divertentem alloquentis, te quoque alloquitur dicens:
Pax tecum. Ego præbebo omnia, quæ necessaria sunt, tantum queso, ne mancas in
platea. v. 20. hujus cap. Diabolus enim animâ peccatoris haud aliter
 abutitur, quàm *Gabaonita filii Belial* abusi fuerant uxore Levitæ: utpo-
 te non antea desistens ab explenda sua libidine, donec ante *ostium do-*
mûs æternitatis illa cadat mortua, gladiò infernalium pœna-
 rum non tantum in duodecim, sed in millenas partes
 scindenda.

Doctri-

Doctrina 3.

Desumpta ex residuis capitibus libri Judicum, in quibus describitur Israëlitarum bina cades, antequam vincerent Tribum Benjamin. Luctus Israël super strage Benjamin.

N.234. *Considera* 1. **E**T obstupesce: quòd Israëlita ex motivo Justitiæ, nempe ad vindicandum enorme crimen Gabaonitarum egressi, binâ prius acie victi sint permittente Deò, antequam vincendo malefactores triumpharent. Et verò hoc ipsum jam pridem admiratus est S. Greg. M. qui à S. Bernardinò citatus ait: *quid est, quòd in ultione sceleris inflammatione zeli populus ardet, & tamen prius ipse prosternitur? sed dubium, quòd sibi moverat, soluturus pergit asserendò: prius purgandi sunt, per quos aliorum culpa feriuntur, ut ipsi jam mundi propter ultionem veniant, qui aliorum vitia corrigere festinant.* Licet Thomas Didymas in sua persistens sententia negaret fidem resurrectioni Salvatoris, nullus tamen Apostolorum intra totius octidui spatium criminis hujus eum arguere est ausus: id planè ea de causa factum est, quòd non dispar incredulitas eorum mentes tenuerit tẽstante S. Lucà c. 24. dum ibidem dicit: *& visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista, & non crediderunt illis.* Propheta regius asserit, audivisse se quondam Deum, hæc verba peccatori objicientem: *Quare tu enarras Justitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? tu verò odisti disciplinam &c.* Psal. 49. q. d. Tunè alios de lege non servata arguas, & castiges, qui tam frequenter peccas in legem? mundari vis alios, ipse millenis sordibùs conspurcatus? quare etiam æterna Patris sapientiã, dum audiret Pharisæorum quærelas, super muliere in adulterio deprehensa motas, aliud non respondit, quàm cujus meminit Joannes cap. 8. dicens: *Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat.* ò Christiane! quid vides festucam in oculo fratris tui, & trabem, in oculo tuo non vides? quoties alios reprehendis nunc de hoc, nunc de alio vitio, & tamen si conscientiæ tuæ latebras exactiùs perscruteris, deprehendes: te paribùs, aut etiam majoribùs vitiis affectum esse: ejice ergò prius trabem de oculo tuo, & tunc primum, si id Justitia vel charitas proximi exigit, progredere ad correctionem ejus. Cum filiis Israël venias in *Domum Dei*, & ibidem *stas* coram Domino super propria peccata, ante-

antequam ultra exeat ad pugnam correctionis contra fratres tuos; utque correctio majori cum fructu contingat: hinc pariter cum Israëlitis utere *insidiis*, sequens Doctrinam divi Pauli, in hoc Bello strenuissimi & expertissimi Ducis: nunc arguendō, nunc obsecrandō, nunc increpandō in omni patientia & Doctrina &c. misce temporibus tempora, terroribus blandimenta. Dirum Magistri, pium Patris ostende affectum, ut admonet sanctiss. Legislator meus Pater Benedictus S. regulæ cap. 2.

Considera 2. Quam grandis fuerit luctus Israëlitarum super corporea clade filiorum de Tribu Benjamin: adeo, ut teste S. Scripturâ cap. 21. v. 3. *Magnò ululatu ceperint flere, dicentes: quare Domine Deus Israël factum est hoc malum in Populo tuo, ut hodie una Tribus auferetur à nobis &c.* econtra perpende: quam parum doleas: tot hominum millia quotidie æternum perire. Flebat olim Christus Dominus Lucæ 19. videns Civitatem Jerusalem prævidensque vindictam, quam esset aliquot abinde annis subitura. Flebat inquam, & amare deslebat ruinam hujus Urbis Ille, qui tamen tam graviter offensus ab ea, merito ridere poterat. Et tu Christiane siccis oculis aspicias tot amicorum, tot benefactorum, à virtutis Christianæque pietatis via aberrantium exitia? copiosis lacrymis Propheta regius mortem Saulis juratissimi sui hostis deploravit: & tu nec guttulam unam profundas, audiens tam frequentia cognatorum tuorum peccata, quibus illi animarum suarum mortem incurrunt? nonne in belluam degenerasse crederes illum hominem, qui stans in littore maris, cernensque oneratas hominibus naves submergi, ad compassionem non moveretur? ah! quot millia Christianorum hōc ipso momentō jacent in undis vitiorum, & quis nostrum est, qui ratione hujus vel unicum de corde trahat suspirium? quot milliones hominum aguntur præcipites in Tartarei maris flammis, & quis nostrum est, qui tam grandī miseriam commotus unam horæ minutam compassivō sietu consumat? si domus una vel stabulum conceptō igne ruinam minatur, non compatimur tantum affectu, aut verbis, sed & factis. Quare si spes super sit extinguendi incendi, integræ civitates convolant, laboratur, sudatur in affundenda aqua. Sed quando integra Regna hæreticâ pravitate infecta, ad stygios transeunt rogos, nemo est, qui compassionis debite causâ lacrymulam profundat unam. Non ergo mirandum, si nobis adversa patientibus nemo sit, qui compatiatur, *quâ enim mensurâ mensi fueritis, remetietur vobis.*